

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія країн Західної Європи і Америки ХХ- поч. ХХІ ст.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта. Історія.»
Спеціальність 014 «Середня освіта. Історія.»
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія країн Західної Європи і Америки ХХ-поч.ХХІ ст..
Викладач (-і)	Бурачок Лілія Василівна
Контактний телефон викладача	0677155524
Е-mail викладача	liliiia.burachok@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewAllCourseInCategory&id_cat=46
Консультації	2 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Запропонований курс покликаний на основі широкого конкретно-історичного матеріалу та найновіших здобутків історіографії висвітлити провідні тенденції та перебіг соціально-економічного, політичного та культурного розвитку країн європейського та американського континентів, з'ясувати періодизацію, типологію, аналізувати міжнародні відносини міжвоєнного періоду, біполярну систему повоєнних міжнародних відносин та наслідки її розпаду, навчити студента як подавати цей матеріал на уроках у школі.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Підготовка висококваліфікованих фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», що володіють знаннями з історії країн Західної Європи і Америки ХХ-поч. ХХІ ст., методики викладання історії і суспільствознавчих дисциплін, сучасних освітніх технологій, вікової психології, політології, правознавства, етики, інших предметів; здатних оволодіти ключовими теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; застосовувати набуті знання, уміння і навички у майбутній професії – вчитель історії і використовувати набуті знання для збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення, виробити навички виявлення, опрацювання та інтерпретації історичних джерел в навчально-освітньому процесі; творчо підходити до навчального процесу; виховувати повагу до загальнолюдських цінностей, а також виховувати активні громадянські позиції; формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільствознавчих предметів з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці; виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Пропонована дисципліна покликана розвинути наступні компетентності:</p> <p>Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі;</p> <p>загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК 2 – знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності;</p> <p>ЗК 3 – здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою;</p> <p>ЗК 10 – здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей 014 Середня освіта:</p> <p>ФК 3 – здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей, застосовувати під час організації навчально-виховного процесу ефективні методики й технології;</p> <p>ФК 4 – здатність застосовувати інтерактивні методи і сучасні освітні технології навчання, формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами історичних і суспільствознавчих предметів, інтегрованого навчання;</p> <p>компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) (ПК):</p>	

ПК 1 – здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін;

ПК 4 – здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь;

ПК 5 – здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва;

ПК 6 – здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності;

ПК 9 – здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання.

Програмні результати навчання студента, які формуються під час читання цієї дисципліни.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей 014 «Середня освіта»:

РН 1 – відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів;

РН 2 – демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання;

РН 3 – називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти;

РН 4 – здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку;

РН 5 – вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них;

РН 6 – називати і пояснювати принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками;

РН 7 – демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності;

РН 8 – генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами;

РН 11 – виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності;

РН 12 – аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей;

РН 13 – демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014 «Середня освіта (Історія)»

ПРН 1 – демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку;

ПРН 4 – демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки;

ПРН 5 – використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою;

ПРН 6 – працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань;

ПРН 9 – цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

5. Організація навчання навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

лекції		22		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		38		
самостійна робота		44		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
7	014 Середня освіта (історія)	4	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	семінари	Самост. Роб.
Тема 1. Перша світова війна.		2	2	2
Тема 2. Формування основ післявоєнного світу (1918-1925 рр.)		2	2	2
Тема 3. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Великобританії і Франції у міжвоєнний період		2	2	2
Тема 4. Виникнення та поширення фашизму в країнах Західної Європи міжвоєнного періоду.		2	2	2
Тема 5. Міжнародні відносини напередодні Другої світової війни		2	2	2
Тема 6. Друга світова війна та її наслідки.		2	2	2
Тема 7. США у другій половині XX ст..		2	2	2
Тема 8. Формування основ біполярного світу.		2	2	2
Тема 9. Закінчення «холодної війни». Кінець Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин		2	2	2
Тема 10. Великобританія у другій пол. .XX ст.		2	2	2
Тема 11. Франція у II пол. XX ст..		2	2	2
Тема 12: ФРН у II-ій половині XX ст.			2	2
Тема 13: Розвиток країн Південної Америки у другій половині XX ст.			2	2
Тема 14. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового порядку			2	2
Тема 15. Розпад колоніальної системи. Рух неприєднання у світовій політиці			2	2
Тема 16. Міжнародні відносини наприкінці XX ст. і на початку XXI ст.			2	2
Тема 17 Розвиток європейської системи міжнародних відносин в умовах протистояння між військовими і політичними блоками та політики розрядки міжнародної напруженості (1949-1979 рр)			2	4
Тема 18. Глобальні аспекти міжнародної безпеки у другій пол.. XX ст..			2	4
Тема 19. Закінчення «холодної війни». Кінець Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин			2	4
ЗАГ.		22	38	44

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмової роботи	<ol style="list-style-type: none"> Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; Вміння робити висновки з розглянутих питань; Вміння аналізувати джерела. 			
Індивідуальна робота	<p>Загальні критерії оцінювання:</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами</p>			
Індивідуальна робота	<p>Творче есе з актуальних проблем вивчення педагогічної професії вчителя історії оцінюється максимально у 10 балів. Суттєве, стисле і водночас повне розкриття питання з використанням набутих вітчизняної історіографії, охайне виконання роботи оцінюється у 9–10 балів. Неповне розкриття питання, покликане лише на декілька першоджерел, охайне виконання роботи – 7–8 балів. Часткове розкриття питання, приблизне знання проблеми, неохайне виконання роботи оцінюється на 6–5 балів. Нерозкриття завдання виражається у виставленні негативної оцінки – 2–4 бали. Індивідуальне завдання повинно бути оформлене у паперовому вигляді та з додатком (у разі потреби) електронної версії і надана на перевірку викладачеві до встановленого плану терміну</p>			
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Форма і термін семестрового контролю визначаються навчальним планом. Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену якщо він виконав усі види робіт, передбачені її робочою програмою).</p> <p>Семестровий екзамен оцінюється від 1 до 50 балів.</p> <p>Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає підсумковий семестровий бал.</p>			
7. Політика навчальної дисципліни				
Підхід до навчання студентоорієнтований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний.				

Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.

Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету.

Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за вибором студентів).

Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету

8. Рекомендована література

1. Бжежинський З. Велика шахівниця. Львів-Івано-Франківськ: Лілея-МВ, 2000.
2. Великобританія в умовах центробіжних тенденцій сучасного світу: євроінтеграція, роль в НАТО.
3. Великобританія після закінчення Другої світової війни (1945-1951 рр.)
4. Вирішення “німецького” питання після Другої світової війни (1945-1947 рр.) Утворення ФРН. Іваницька О.П.
5. Газін В.А. Актуальні проблеми сучасності: історія, світова політика. К. 2009.
6. Даниленко В., Кокін С. Всесвітня історія: Хронологія подій. К.: Либідь, 1997. 264 с.
7. Дюррозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Переклад з франц. Марічева Є. та інші К.: Основи, 1995. 903 с.
8. Дністрянський М. С. Геополітика : Навчальний посібник / М. С. Дністрянський. Львів:ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 436 с.
9. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки Вінниця, 2003.
10. Ігор Шаров. Характери Нового світу. К.: Арт Економі, 2018. С. 238
11. Качараба С. Історія Західної Європи та Америки др. пол. XX - поч. XXI. : практикум / С. Качараба, Р. Сіромський. Львів :ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 293 с.
12. Коппель О. А. Пархомчук О.С. Міжнародні відносини XX століття. К.: Школяр, 1999
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 рр.). К. 2001.
14. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки(1945 р. - початок XXI ст.): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]Баран З. А., Кипаренко Г. М., Козицький А. М., Мовчан С. 11 Сіромський Р. Б., Швагуляк М. М. ; за ред. М. М. Пвагуляка.Львів: Тріада плюс, 2011.700 с., іл.
15. Орлова Т.В. Історія сучасного світу. Навч. пос. К., 2006.
16. Особливості розвитку Великобританії в останні десятиріччя XX ст. “Тетчеризм”.
17. Післявоєнний розвиток Франції /1945-1953 рр./
18. Пунько В. М. Соціальна політика уряду Маргарет Тетчер: історіографія проблеми. Наукові записки ВДПУ ім. М.М. Коцюбинського. Серія:Історія. 2017. Вип. 25. С. 397–403
19. Світова історія: XX століття. Енциклопедичний словник / За ред. І. Підкови. Львів: Літопис, 2008. 976 с.
20. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Франції у 80-90-і роках XX століття.
21. Створення IV Республіки у Франції. Шарль де Голль.
22. Трансформація Британської імперії у співдружність держав Сполученого Королівства (50-60 рр.) XX ст.
23. Франція в умовах сучасних інтеграційних світових процесів.
24. Юрківський В.М. Країни світу: Довідник. К. Либідь, 1999. С.22-25.
25. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи: курс лекцій. К.: Либідь, 1997

Викладач кандидат історичних наук, доцент Бурачок Л.В.